

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Білоцерківського національного
аграрного університету

протокол № 5 від 18 червня 2024 року

Голова Вченої ради

Ректор, д.с.н., професор [підпис] О. А. Шуст

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

18 ВИРОБНИЦТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

181 ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ)

Введено в дію з «05» серпня 2024 р.

Наказ № 113/в від «18» червня 2024 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Харчові технології»

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	181 Харчові технології
Рівень освіти	другий магістерський
Кваліфікація	магістр з харчових технологій

Гарант освітньо-професійної програми

Гребельник Оксана Петрівна, кандидат технічних наук, доцент

Розробники програми:

1. Гребельник Оксана Петрівна, к.т.н., доцент
2. Калініна Галина Петрівна, к.т.н., доцент
3. Наріжний Сергій Анатолійович, к.т.н., доцент

«ПОГОДЖЕНО»

Вчена рада біолого-технологічного факультету

протокол № 10 від 02.05. 2024 р.

Декан факультету, доцент

І.О. Ластовська

Проректор з освітньої, виховної та
міжнародної діяльності, професор

Т.М. Димань

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Харчові технології», розроблена для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 181 «Харчові технології» галузі знань 18 «Виробництво та технології», містить обсяг 90 кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розроблено робочою групою у складі:

1. Гребельник О.П., к.т.н., доцент
2. Калініна Г.П., к.т.н., доцент
3. Наріжний С.А., к.т.н., доцент

Освітньо-професійна програма «Харчові технології» розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р.; Постанов Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» №1341 від 23.11.2011 р. та Постанова КМУ № 1187 від 30.12.2015 р. "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти" (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №347 від 10.05.2018р.) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п>; Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 347 від 10.05.2018.](#) [№ 365 від 24.03.2021](#) Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 18 Виробництво та технології за спеціальністю 181 Харчові технології, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18 жовтня 2018 року № 1125.

**1.Профіль освітньо-професійної програми (ОПП)
зі спеціальності 181 «Харчові технології»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Білоцерківський національний аграрний університет Біолого-технологічний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр Магістр харчових технологій
Офіційна назва освітньої програми	Харчові технології
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Сертифікат НАЗЯВО №111 від 13.01.21 р строк дії до 13.01.25 року
Цикл/рівень	НРК – 7 рівень, FQ – ENEA – другий цикл, EQF – LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1 рік 6 місяців
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.btsau.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих фахівців сталого розвитку харчової промисловості та для забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави з питань комплексного розв’язання складних завдань в організаційно-технологічній, проектно-технологічній, організаційно-управлінській системах функціонування підприємств харчової галузі	
3 – Характеристика освітньої програми	
Галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Галузь знань 18 «Виробництво та технології», Спеціальність 181 «Харчові технології»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Формування загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для вирішення комплексних завдань харчової промисловості, що передбачає здійснення дослідницько-інноваційної діяльності та характеризується невизначеністю умов і вимог. Надання здобувачам фундаментальних та прикладних знань у сфері харчових технологій, зокрема здатності здійснювати дослідницьку та інноваційну діяльність під час виконання та удосконалення заходів з технології виготовлення харчових продуктів високої якості; формування та розвиток м’яких навичок (soft skills), здатності здійснювати практичну, дослідницьку та інноваційну діяльність, а також уміння впроваджувати ефективні методи організації роботи підприємств харчової промисловості, спрямовані на забезпечення сталого розвитку галузі.

	Ключові слова: харчові технології, безпечність харчових продуктів, інновації, наукові дослідження, планування експерименту, експертиза, інтелектуальна власність, екологізація, сталий розвиток галузі
Особливості програми	Інтегрована підготовка, що поєднує чітку практичну спрямованість навчання на вивчення науково-дослідної, організаційно-технологічної, організаційно-управлінських систем функціонування підприємств, організацій та установ харчової промисловості усіх форм власності
4 – Придатність випускників освітньої програми до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники програми підготовлені до професійної діяльності на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності відповідно до Національного класифікатора України «Класифікація професій» ДК 003:2010
Подальше навчання	Випускники мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	- організаційні форми: колективне та інтегративне навчання тощо; - технології навчання: <i>пасивні</i> (пояснювально-ілюстративні: за домінуючими методами та способами навчання); <i>активні</i> (проблемні, ігрові, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні саморозвивальні, позиційного та контекстного навчання, технологія співпраці тощо)
Оцінювання	Види контролю: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Форми контролю: усне та письмове опитування, захист курсових, лабораторних робіт, тестові завдання, розрахункові роботи, індивідуальні завдання, есе, екзамени, захист дипломної роботи. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою з переведенням у систему оцінок за національною шкалою, а також забезпечення ранжування досягнень за шкалою ЄКТС.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми наукового і технічного характеру у процесі навчання, науково-дослідної діяльності та у виробничих умовах, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1. Здатність обирати та застосовувати спеціалізоване лабораторне і технологічне обладнання та прилади, науковообґрунтовані методи та програмне забезпечення для проведення наукових досліджень у сфері харчових технологій СК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галузі СК 3. Здатність захищати інтелектуальну власність у сфері харчових технологій СК 4. Здатність розробляти програми ефективного функціонування підприємств харчової промисловості та/або закладів ресторанного господарства відповідно до прогнозів розвитку галузі в умовах глобалізації. СК 5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектів. СК 6. Здатність забезпечувати якість та безпечність харчових продуктів під час впровадження технологічних інновацій на підприємствах галузі

	Додатково для освітньо-наукових програм: СК 7. Здатність до науково-педагогічної діяльності у закладах вищої та фахової освіти. СК 8. Здатність комерціалізувати інноваційні розробки. СК 9. Здатність розробляти та реалізовувати науково-технічні проекти у сфері харчових виробництв з урахуванням технічних, соціально-економічних, правових та інших аспектів
7 – Програмні результати навчання (РН)	
Знання	ПРН 1. Відшукувати систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій. ПРН 2. Приймати ефективні рішення, оцінювати і порівнювати альтернативи у сфері харчових технологій, у тому числі у невизначених ситуаціях та за наявності ризиків, а також в міждисциплінарних контекстах. ПРН 3. Застосовувати спеціальне обладнання, сучасні методи та інструменти, у тому числі математичне і комп'ютерне моделювання для розв'язання складних задач у харчових технологіях. ПРН 4. Застосовувати статистичні методи обробки експериментальних даних в галузі харчових технологій, використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для обробки експериментальних даних. ПРН 5. Обирати та впроваджувати у практичну виробничу діяльність ефективні технології, обладнання та раціональні методи управління виробництвом з урахуванням світових тенденцій розвитку харчових технологій. ПРН 6. Розробляти та реалізовувати програми розвитку підприємств галузі на коротко- та довгострокову перспективу, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки ПРН 7. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері харчових технологій, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців. ПРН 8. Здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі. ПРН 9. Вільно володіти державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій у сфері харчових технологій. ПРН 10. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері харчових технологій, аналізувати їх результати, аргументувати висновки. ПРН 11. Оцінювати та усувати ризики і невизначеності при прийнятті технологічних та організаційних рішень у виробничих умовах для забезпечення якості та безпечності харчових продуктів
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, залучені до освітньо-професійної програми, є штатними співробітниками Білоцерківського НАУ, мають науковий ступінь, вчене звання та підтверджений рівень наукової та професійної активності. Кадрове забезпечення відповідає ліцензійним вимогам. В процесі організації навчального процесу залучаються також професіонали з досвідом дослідницької, управлінської та інноваційної роботи та роботи за фахом
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення відповідає ліцензійним вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 347 від 10.05.2018 р. і є достатнім для забезпечення якості освітнього процесу, зокрема: навчальні приміщення;

	комп'ютерні класи, спеціалізовані лабораторії; спортивна зала, спортивні майданчики; бібліотека, читальні зали; мультимедійне обладнання; приміщення для науково-педагогічних працівників; гуртожитки; пункти харчування та ін. Наявний безкоштовний доступ до мережі Інтернет через WI-FI.;
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт http://btsau.edu.ua містить інформацію про установчі документи, освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Фонд наукової бібліотеки університету містить 533397 примірників, в т.ч. наукової літератури – 150479, навчальної літератури – 336289 джерел, 19 найменувань друкованих фахових періодичних наукових видань. З 2016 р. в БНАУ відкрито доступ до наукометричної бази даних Web of Science. З 2018 року БНАУ надано доступ до наукометричної реферативної бази даних Scopus. Наявний доступ до таких баз даних як Elsevier Science Direct, Springer Link, Google Scholar. З 2020 р. університету надано доступ до сайту CulOnline.com.ua – повнотекстового збірника електронних книг та навчальної літератури видавництва ТОВ «Центр учбової літератури», Research4Life – найбільша у світі платформа науково-технічної, природничої, медичної та суспільно-політичної літератури. Здобувачі вищої освіти мають можливість користуватись електронним каталогом, який налічує 76816 записів документів бібліотечного фонду. Надано доступ до інституційного депозитарію БНАУ/iRBNAU (Institutional Repository of Bila Tserkva National Agrarian University) який налічує 10967 документів. Електронна бібліотека використовує програмне забезпечення «УФД. Бібліотека».
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти (отримання наукових консультацій, засвоєння додаткових компонентів в рамках виконання освітньо-професійної програми) здійснюється згідно договорів про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки (Національний університет біоресурсів і природокористування, м. Київ, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв).
Міжнародна кредитна мобільність	Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти (отримання консультацій, засвоєння додаткових компонентів в рамках виконання освітньо-професійної програми) здійснюється на основі договорів про встановлення науково-освітніх відносин із закладами вищої освіти зарубіжних країн (Поморська Академія, Польща, Чеський університет наук про життя, Таджикиський аграрний університет ім. Шотемур, Душанбе, Програма обмінів «Франція-Україна», Інститут тваринництва м. Костін Брод, Болгарія, Університет ім. Шахіда Бохонара, Іран, Армянський національний аграрний університет, Університет Мон Блан, Франція, Університет Лінкольна, Нова Зеландія, Університет сільського господарства в Кракові, Польща). https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodna-spiivpracya-6
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Відповідно до “Правил прийому до Білоцерківського національного аграрного університету”, затверджених Вченою радою Білоцерківського НАУ, https://science.btsau.edu.ua/node/309

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньо-професійної програми

Код	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форми підсумкового контролю
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	5	іспит
ОК 2.	Інтелектуальна та промислова власність	6	іспит
ОК 3.	Інноваційні технології харчових виробництв	5	іспит
ОК 4.	Іноземна мова: ділова комунікація	7	залік-іспит
ОК 5.	Оптимізація технологій харчової галузі	5	залік
ОК 6.	Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства	5	іспит
ОК 7.	Сталий розвиток підприємств харчової галузі	5	іспит
ОК 8.	Статистичні методи аналізу та математичне моделювання	5	залік
ОК 9.	Професійна практика	8	залік
ОК 10.	Підготовка і захист кваліфікаційної роботи	16	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		67	
2. ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ			
ВК 1.	Молекулярно-генетичні методи досліджень	4	залік
ВК 2.	Виробнича логістика	4	залік
ВК 3.	Технологія харчових екопродуктів	3	залік
ВК 4.	Маркетинг в харчовій галузі	4	залік
ВК 5.	Технологія отримання БАД	4	залік
ВК 6.	Програми розвитку підприємств галузі та оцінка їх діяльності	4	залік
ВК 7.	Освітній компонент з іншої ОП	4	залік
ВК 8.	Освітній компонент з іншої ОП	4	залік
ВК 9.	Експертиза та ідентифікація харчових продуктів	4	залік
ВК10.	Методика викладання у вищій школі	4	залік
ВК 11.	Охорона праці в галузі	3	залік
ВК 12.	Психологія управління	4	залік
ВК 13.	Підприємницька діяльність	4	залік
ВК 14.	Освітній компонент з іншої ОП	4	залік
ВК 15.	Освітній компонент з іншої ОП	4	залік
Загальний обсяг вибірових компонент		23	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 181 «Харчові технології» здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи, виконаної у відповідності до «Положення про кваліфікаційну роботу магістра».

Публічний захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні Екзаменаційної комісії з державної атестації здобувачів вищої освіти та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня магістра та присвоєння кваліфікації «Магістр з харчових технологій»

2.3. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

КУРСИ ТА СЕМЕСТРИ АКАДЕМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ		
I		II
1	2	3
I. ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ		
Іноземна мова: ділова комунікація	Іноземна мова: ділова комунікація	Інтелектуальна та промислова власність
Методологія та організація наукових досліджень	Сталий розвиток підприємств харчової галузі	Оптимізація технологій харчової галузі
Інноваційні технології харчових виробництв		
Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства		
Статистичні методи аналізу та математичне моделювання		
II. ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ		
	BK ₁ –BK ₈	BK ₉ –BK ₁₅
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА		
	Професійна практика	
ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ		

3.1. Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам ОПІ

Компетентності		Компоненти ОПІ									
		ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10
ІК											
Загальні (ЗК)	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	2	+		+		+			+	+	+
	3		+	+			+		+	+	+
	4		+	+				+		+	+
	5			+				+		+	+
Спеціальні фахові (СК)	1	+		+		+				+	+
	2	+		+	+	+			+	+	+
	3		+							+	+
	4			+			+	+	+	+	+
	5	+		+			+		+	+	+
	6			+		+				+	+
	7					+		+			
	8		+	+							+
	9			+			+		+	+	+

3.2. Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам ОПІ

Компетентності		Компоненти ОПІ										
		БК 1	БК 2	БК 3	БК 4	БК 5	БК 6	БК 9	БК 10	БК 11	БК 12	БК 13
ІК												
Загальні (ЗК)	1	+	+	+	+		+		+			+
	2	+		+		+		+				
	3	+	+			+	+	+	+			+
	4	+	+	+						+	+	+
	5	+	+	+			+				+	+
Спеціальні фахові (СК)	1	+		+								
	2	+		+		+		+				
	3											
	4		+	+	+		+			+		+
	5	+							+			
	6	+		+		+		+				
	7	+							+			
	8		+		+		+					+
	9	+		+		+	+					+

4.1. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним обов'язковим компонентам ОПП

Програмні результати навчання (ПРН)	Компоненти ОПП									
	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10
ПРН 1	+	+	+					+	+	+
ПРН 2			+		+	+	+		+	+
ПРН 3					+			+	+	+
ПРН 4					+			+	+	+
ПРН 5			+				+		+	+
ПРН 6		+	+			+	+		+	+
ПРН 7			+			+			+	+
ПРН 8		+								+
ПРН 9	+			+						+
ПРН 10	+	+			+			+		+
ПРН 11					+	+		+	+	+

4.2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним вибіркоким компонентам ОПП

Програмні результати навчання (ПРН)	Компоненти ОПП										
	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5	ВК 6	ВК 9	ВК 10	ВК 11	ВК 12	ВК 13
ПРН 1		+	+	+	+						
ПРН 2		+	+	+		+			+	+	+
ПРН 3	+						+				
ПРН 4	+						+				
ПРН 5		+	+	+	+	+					+
ПРН 6			+			+				+	+
ПРН 7								+			
ПРН 8											
ПРН 9								+			
ПРН 10	+				+		+			+	
ПРН 11	+	+	+	+		+			+		+

5. Опис системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

В Білоцерківському національному аграрному університеті діє система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_vn_syst_qa_bnau.pdf, що базується на таких нормативних документах:

Стандарт ESG-2015	Нормативне забезпечення зовнішнє	Нормативне забезпечення внутрішньо-університетське
1. Політика забезпечення якості. Заклади повинні виробити політику щодо забезпечення якості, яка є публічною і становить частину їх стратегічного менеджменту. Внутрішні стейкхолдери повинні розробляти і втілювати цю політику через відповідні структури і процеси, залучаючи до цього зовнішніх стейкхолдерів Institutions should have a policy for quality assurance that is made public and forms part of their strategic management. Internal stakeholders should develop and implement this policy through appropriate structures and processes, while involving external stakeholders.	Закон України «Про освіту» (розділ 5 (ст. 41 – 51); - Закон України «Про вищу освіту» (розділ V (ст. 16); - Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (наказ МОН України від 01.06.2016 №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584); - Указ Президента України «Про Положення про національний заклад (установу) України» (16.06.1996 р. №451/95 із змінами); - Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» (2010 р. № 926/2010); - Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (04.09.2013 р. № 686-р). Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 (Редакція від 30.11.2017) // База даних	- Статут БНАУ; - Стратегія розвитку Регіонального університетського центру Білоцерківського національного аграрного університету на 2020-2025 роки; - Політика Білоцерківського національного аграрного університету у сфері якості; - Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті; - Етичний кодекс університетської спільноти; - Положення про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості та здійснення коригувальних і запобіжних дій у Білоцерківському національному аграрному університеті; - Положення про опитування щодо якості освітньої діяльності Білоцерківського національного аграрного університету; - Положення про групи зі змісту та якості освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті; - Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті; - Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському національному аграрному університеті; - https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_pr_oces/polog_pro_viddil_zabezpechennja_jakosti_vishchoj_osviti_bnau.pdf - Положення про відділ забезпечення якості вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету. -

	«Законодавство України» / ВР України. Національна рамка кваліфікацій // База даних «Законодавство України» / ВР України. - Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (редакція від 30.11.2017) // База даних «Законодавство України» / ВР України	- Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про відділ маркетингу, ліцензування та акредитації Білоцерківського національного аграрного університету - Положення про відділ забезпечення якості вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету - Положення про моніторинг якості освітнього процесу в Білоцерківському національному аграрному університеті
2. Розроблення і затвердження програм. Заклади повинні реалізовувати процеси розроблення і затвердження своїх програм. Програми слід розробляти такими, щоб вони відповідали визначеним для них цілям, включаючи заплановані результати навчання. Необхідно чітко визначити й озвучити кваліфікації, отримані в результаті навчання за програмою; вони повинні відповідати певному рівню національної рамки кваліфікацій вищої освіти, а отже й Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти	- Закон України «Про освіту» (ст. 33); - Закон України «Про вищу освіту» (п. 17 ч. 1 ст. 1, ч. 3 ст. 10, п. 8 ч.1 ст. 36); - Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02 березня 2015 р.; - Наказ МОН України від 16.09.2014 р. №1048 «Про затвердження Плану заходів МОН щодо виконання Закону України від 01.07.2014 р. №1556-VII «Про вищу освіту»; - Наказ МОН України від 26.01.2015 №47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік»; - Наказ МОН України від 01 червня 2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 № 1648); - Лист МОН України від 13.03.2015 р. №1/9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році»; - Лист МОН України від 28.04.2017 р. № 1/9-239 «Про примірний зразок освітньо-професійної програми для першого	- Положення про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Білоцерківському національному аграрному університеті Положення «Про відділ аспірантури та докторантури Білоцерківського національного аграрного університету», затверджене рішенням вченої ради університету від 29 вересня 2017 р., протокол № 11, та введеного в дію наказом ректора від 02 жовтня 2017 р. № 220/О. - Тимчасове Положення «Про організацію освітнього процесу для аспірантів та осіб, що здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою, у Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням вченої ради університету від 26 грудня 2017 р., протокол № 15, та введеного в дію наказом ректора від 26 грудня 2017 р. № 305/О. - Положення «Про освітньо-наукові програми підготовки доктора філософії (PhD) у Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням вченої ради університету від 20 лютого 2018 р., протокол № 1, та введеного в дію наказом ректора від 20 лютого 2018 р. № 31/О. - Положення «Про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням

Institutions should have processes for the design and approval of their programmes. The programmes should be designed so that they meet the objectives set for them, including the intended learning outcomes. The qualification resulting from a programme should be clearly specified and communicated, and refer to the correct level of the national qualifications framework for higher education and, consequently, to the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area.

вченої ради університету від 22 березня 2018 р., протокол № 2, та введеного в дію наказом ректора від 22 березня 2018 року №66/О.

- Положення «Про Академічну раду з реалізації освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії (PhD) у Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням вченої ради університету від 20 лютого 2018 р., протокол № 1, та введеного в дію наказом ректора від 20 лютого 2018 р., №31/О.

- Положення «Про приймальну комісію по набору до аспірантури та докторантури Білоцерківського національного аграрного університету», затверджене рішенням вченої ради університету від 20 вересня 2019 р., протокол № 12, та введеного в дію наказом ректора від 20 вересня 2019 р. № 197/О.

Положення «Про порядок проведення вступних випробувань при вступі до аспірантури для осіб з обмеженими можливостями здоров'я у Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням вченої ради університету від 20 вересня 2019 р., протокол № 12, та введеного в дію наказом ректора від 20 вересня 2019 р. № 197/О.

- Положення «Про апеляційну комісію з розгляду оскаржень результатів проведення вступних випробувань при прийомі на навчання за освітньо- науковими програмами підготовки доктора філософії (PhD) у Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням вченої ради університету від 20 вересня 2019 р., протокол № 12, та введеного в дію наказом ректора від 20 вересня 2019 р. № 197/О.

- Положення «Про наукове керівництво аспірантів та осіб, які прикріплені для підготовки дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, наукового консультування докторантів у Білоцерківському національному аграрному університеті», затверджене рішенням вченої ради університету від 26 грудня 2017 р., протокол № 15, та введеного в дію наказом ректора від 26 грудня 2017 р. №306/О.

- Положення про проведення наукових досліджень за освітньо-науковими програмами підготовки доктора філософії (PhD) у Білоцерківському національному аграрному університеті.

3. Студентоцентроване навчання. Викладання та оцінювання. Заклади повинні забезпечити реалізацію програм таким чином, щоб заохотити студентів брати активну участь у розвитку освітнього процесу, а оцінювання студентів відображало цей підхід Institutions should ensure that the programmes are delivered in a way that encourages students to take an active role in creating the learning process, and that the assessment of students reflects this approach.	– Закон України «Про освіту» (ст. 58); – Закон України «Про вищу освіту» (п. 5, 6 ст. 40); – Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення»	- Положення про педагогічний практикум аспірантів у Білоцерківському національному аграрному університеті. - Положення про організацію освітнього процесу в Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про вибіркові навчальні дисципліни у Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей у Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про опитування щодо якості освітньої діяльності Білоцерківського національного аграрного університету - Порядок використання коштів для надання матеріальної допомоги та заохочення студентів і аспірантів Білоцерківського національного аграрного університету - Правила призначення і виплати академічних та соціальних стипендій у Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про центр патріотичного та правового виховання молоді Білоцерківського національного аграрного університету - Положення про організацію стажування та виробничої практики студентів Білоцерківського національного аграрного університету за кордоном - Положення про порядок організації права на академічну мобільність у Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про порядок перезарахування освітніх компонентів освітніх програм, визначення академічної різниці та її ліквідації в Білоцерківському національному аграрному університеті - Положення про відрахування, поновлення, переведення та переривання навчання здобувачів вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету
4. Зарахування, навчання, визнання	– Закон України «Про вищу освіту» (ст. 6, 7, розділ VIII (ст. 44, 45, 46);	- Положення про організацію освітнього процесу в Білоцерківському національному аграрному університеті

кваліфікацій і сертифікація студентів.

Заклади повинні послідовно застосовувати визначені наперед та опубліковані інструкції, що охоплюють усі стадії «життєвого циклу» студента, наприклад, зарахування, досягнення, визнання та атестацію

Institutions should consistently apply pre-defined and published regulations covering all phases of the student “life cycle”, e.g. student admission, progression, recognition and certification.

- Постанова КМУ від 12.08.2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»;
- Наказ МОН України від 06.06.1996 р. N 191/153 «Про затвердження Положення про академічні відпустки та повторне навчання в вищих закладах освіти»;
- Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 15.07.1996 р. № 245;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 року № 193 «Про документи про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка»;
- Наказ МОН України від 12.05.2015 №525 «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки»

- [Положення про практичну підготовку студентів Білоцерківського національного аграрного університету](#)
- [Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- Положення про організацію стажування та виробничої практики студентів Білоцерківського національного аграрного університету за кордоном
- Правила прийому до закладу вищої освіти на відповідний рік
- Положення про порядок організації права на академічну мобільність у Білоцерківському національному аграрному університеті
- [Положення про порядок визнання в Білоцерківському національному аграрному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній освіті](#)
- [Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про переведення здобувачів вищої освіти на вакантні місця державного замовлення в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- Положення про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії в Білоцерківському національному аграрному університеті
- [Положення про диплом з відзнакою у Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про порядок перезарахування освітніх компонентів освітніх програм, визначення академічної різниці та її ліквідації в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про відрахування, поновлення, переведення та переривання навчання здобувачів вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету](#)

1.5. Викладацький склад.

Заклади повинні переконатись у компетентності своїх викладачів. Вони повинні

- Закон України «Про освіту» (ст. 54, 57-61);
- Закон України «Про вищу освіту» (ст. 52-60).
- Постанова КМУ від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»;

- Статут БНАУ
- [Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Білоцерківського національного аграрного університету](#)
- [Правила внутрішнього розпорядку для працівників Білоцерківського національного аграрного університету](#)

застосовувати чесні і прозорі процеси щодо прийняття на роботу та розвитку персоналу

Institutions should assure themselves of the competence of their teachers. They should apply fair and transparent processes for the recruitment and development of the staff.

- Постанова КМ України від 19 серпня 2015 р. № 656 «Деякі питання реалізації статті 54 Закону України «Про вищу освіту»;
- Постанова КМУ від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (Кадрові вимоги щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти розміщені у додатку 12 до Ліцензійних умов у підпунктах 1-16 пункту 5 приміток до вказаного додатку)»;
- Наказ МОН України від 24.01.2013 р. № 48 «Про затвердження Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів»;
- Наказ МОН України від 05.10.2015 № 1005 «Про затвердження Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)»;
- Наказ МОН України від 14.01.2016 № 13 «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам»;
- Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом МОН України від 06.10.2010 р.

- [Положення про планування, проведення та оцінювання відкритих занять викладачів у Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників в Білоцерківському національному аграрному університеті
- [Етичний кодекс університетської спільноти](#)
- [Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про порядок присвоєння почесного звання «Почесний професор Білоцерківського національного аграрного університету»](#)
- [Положення про конкурс наукових проектів на здобуття внутрішньоуніверситетських грантів Білоцерківського національного аграрного університету](#)
- [Положення про преміювання, встановлення доплат та надбавок, надання матеріальної допомоги, щорічної грошової винагороди та матеріальної допомоги на оздоровлення у Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про уповноважений підрозділ \(особу\) з питань запобігання та виявлення корупції Білоцерківського національного аграрного університету](#)
- [Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників Білоцерківського національного аграрного університету](#)
- Положення про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників Білоцерківського національного аграрного університету
- Положення про наставника академічної групи Білоцерківського національного аграрного університету

		– Положення про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету – Положення про порядок організації права на академічну мобільність у Білоцерківському національному аграрному університеті
6. Навчальні ресурси та підтримка студентів. Заклади повинні мати відповідне фінансування для навчальної та викладацької діяльності, забезпечуючи адекватні та легкодоступні навчальні ресурси і підтримку студентів Institutions should have appropriate funding for learning and teaching activities and ensure that adequate and readily accessible learning resources and student support are provided.	– Закон України «Про освіту» (ст. 78) – Закон України «Про вищу освіту» (п.6. ст. 26); – Постанова КМУ від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»; – Постанова КМУ від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»	– Положення про стипендіальне забезпечення студентів у Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про навчальну лабораторію кафедри у Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про організацію навчально-методичної роботи в Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Білоцерківському національному аграрному університеті – Порядок супроводу навчання студентів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Білоцерківському НАУ – Положення про відділ навчально-методичної та виховної роботи Білоцерківського національного аграрного університету – Положення про Наукове товариство творчої молоді (НТТМ) Білоцерківського національного аграрного університету – Положення про наукову бібліотеку Білоцерківського національного аграрного університету – Положення про студентське самоврядування Білоцерківського національного аграрного університету – Положення про порядок перезарахування освітніх компонентів освітніх програм, визначення академічної різниці та її ліквідації в Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про наставника академічної групи Білоцерківського національного аграрного університету – Положення про організацію стажування та виробничої практики студентів Білоцерківського національного аграрного університету за кордоном – Положення про порядок організації права на академічну мобільність у Білоцерківському національному аграрному університеті

7. Управління інформацією.

Заклади повинні забезпечити збір, аналіз і використання відповідної інформації для ефективного управління своїми програмами та іншою діяльністю

Institutions should ensure that they collect, analyse and use relevant information for the effective management of their programmes and other activities.

- Закон України «Про освіту» (ст. 79, 74)
- Закону України «Про вищу освіту» (ст. 8);
- Постанова КМУ від 13.07.2011 р. № 752 «Про створення Єдиної державної електронної бази з питань освіти»

- [Положення про організацію освітнього процесу в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про групи зі змісту та якості освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- Положення про систему управління навчанням Moodle в Білоцерківському національному аграрному університеті
- [Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- Положення про факультет Білоцерківського національного аграрного університету
- [Положення про кафедру у Білоцерківському національному аграрному університеті](#)
- [Положення про відділ маркетингу, ліцензування та акредитації Білоцерківського національного аграрного університету](#)
- [Положення про редакційно-видавничий відділ Білоцерківського національного аграрного університету](#)
- [Положення про наукову бібліотеку Білоцерківського національного аграрного університету](#)

8. Публічна інформація.

Заклади повинні публікувати зрозумілу, точну, об'єктивну, своєчасну та легкодоступну інформацію про свою діяльність, включаючи програми

Institutions should publish information about their activities, including programmes, which is clear, accurate, objective,

- Закон України «Про освіту» (ст. 30);
- Закон України «Про вищу освіту» ч. 2 ст. 16, п.п.4 п.3 ст.32, ст. 79;
- Закон України «Про інформацію»;
- Закон України «Про доступ до публічної інформації»

- [Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті](#)

up-to date and readily accessible.		
9. Поточний моніторинг і періодичний перегляд програм. Заклади повинні проводити моніторинг і періодичний перегляд програм, щоб гарантувати, що вони досягають встановлених для них цілей і відповідають потребам студентів і суспільства. Ці перегляди повинні вести до безперервного вдосконалення програми. Про будь-які дії, заплановані або вжиті як результат перегляду, слід інформувати всі зацікавлені сторони Institutions should monitor and periodically review their programmes to ensure that they achieve the objectives set for them and respond to the needs of students and society. These reviews should lead to continuous improvement of the programme. Any action planned or taken as a result should be communicated to all those concerned.	– Закону України «Про вищу освіту» (п.2 ч. 2 ст. 16)	– Положення про організацію освітнього процесу в Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про групи зі змісту та якості освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті – Положення про моніторинг якості освітнього процесу в Білоцерківському національному аграрному університеті

10. Циклічне зовнішнє забезпечення якості. Заклади повинні проходити зовнішнє забезпечення якості відповідно до ESG на циклічній основі. Institutions should undergo external quality assurance in line with the ESG on a cyclical basis.	– Закон України «Про освіту» (ст. 46, 48, 49); – Закон України «Про вищу освіту» (ст. 24, ст. 25); – Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»; – Постанова КМУ № 1187 від 30.12.2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».	– Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Білоцерківському національному аграрному університеті
Інші інформаційні джерела	Національний освітній глосарій: вища освіта. 2014. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти України – Нормативна база вищої освіти	